

PROGNANA HRVATSKA

UZ TEMU

Ovaj tematski broj časopisa posvećen je problemima hrvatskih prognanika s prostora istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema. Nakon šest godina progonstva oko osamdeset tisuća prognanika s tog područja još uvijek čeka povratak svojim kućama, premda je još u studenom 1995. godine potpisan "Erdutski sporazum" prema kojemu se Prijelazna uprava UN-a na tom području obvezuje osigurati mogućnost povratka izbjeglica i prognanika u njihove domove. Sporazum je stupio na snagu 15. siječnja 1996. nakon što je Vijeće sigurnosti UN-a donijelo Rezoluciju 1037 kojom se uspostavlja privremena administracija UN-a za istočnu Slavoniju, Baranju i zapadni Srijem (UNTAES). Osnovni cilj misije UNTAES-a jest mirna reintegracija toga područja u Republiku Hrvatsku.

U Institutu za primijenjena društvena istraživanja u Zagrebu tijekom lipnja i srpnja 1996. godine provedeno je istraživanje s ciljem da se ispituju stavovi i mišljenja prognanika o Planu mirne reintegracije te njihova namjera povratka pod uvjetima predviđenima Planom. Istraživanje je provedeno na reprezentativnom uzorku prognanika hrvatskog istoka, a obuhvatilo je: mišljenje o Planu mirne reintegracije, namjere i uvjete povratka, pripravnost za sudjelovanje u tzv. pilot-projektu povratka, vezanost uz mjesto progonstva, stavove spram srpskog stanovništva na tom području, ratno i prognaničko iskustvo, doživljaj prognaničke situacije, socijalni status, aspirirani životni stil te očekivane buduće uvjete života.

Većina radova u ovom tematskom bloku rezultat je tog istraživanja. Radovi su prevedeni na engleski jezik kako bi se i međunarodna javnost upoznala s problemima hrvatskih prognanika. Osim njih u bloku se nalaze i radovi koji nisu vezani uz spomenuto istraživanje, ali se odnose na problem progonstva i prognanika.

Koristim ovu priliku da se u ime svih istraživača i suradnika koji su sudjelovali u istraživanju Instituta za primijenjena društvena istraživanja najtoplije zahvalim ispitanim prognanicima koji su, unatoč svojim problemima, spremno prihvatili anketiranje, kao i predstavnicima prognaničkih općina i Vladinog ureda privremene uprave za uspostavu hrvatske vlasti u tom području, koji su nam svojim savjetima pomogli u izradi upitnika, planiranju i provedbi istraživanja. Ujedno se zahvaljujemo i Ministarstvu znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, koje je svojom financijskom potporom omogućilo ovo istraživanje.

Ljiljana Kaliterna